

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-276

02.03.2018

Міністру культури України

НИЩУКУ Є.М.

Шановний Євгене Миколайовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Луценка І. В., оголошений на засіданні Верховної Ради України 2 березня 2018 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 6 арк. у 1 прим.

З повагою

А. ПАРУБІЙ

276

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

Україна, 01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5

№ 11-2116

від "09" лютого 2018 р.

Міністру культури України
Нищуку Є.М.

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

Щодо злочинної бездіяльності посадових осіб
Міністерства культури України та усунення
перешкод у користуванні правом державної
власності щодо пам'ятки архітектури - об'єкта
культурної спадщини національного значення

Шановний Євгене Миколайовичу!

01 лютого 2018 року відбулось спільне засідання підкомітету з питань взаємодії з громадянським суспільством комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції спільно з міжфракційним депутатським об'єднанням «За Київ» на тему: «Незаконна забудова на території Національного музею історії України».

На засідання обговорювались питання щодо дотримання принципу законності, охорони та захисту культурної, археологічної та історичної спадщини міста-героя столиці України Києва та приведення території державної власності, що знаходяться у постійному користуванні Національного музею історії України, які тимчасово незаконно самозахопленні релігійною організацією «Релігійна громада Української Православної церкви Десятинного храм Різдва пресвятої Богородиці у Шевченківському районі м. Києва», яка самовільно збудувала там 3 малі архітектурні форми у вигляді невеликої молитовної будівлі (каплиці) за координатами 50°27'28" пн. ш. 30°31'03" сх. д. до вимог чинного природоохоронного законодавства України.

Так, відповідно до загального змісту проведеної зустрічі усі органи публічної адміністрації як державного так і місцевого рівнів, зокрема, представники Міністерства культури України, уповноважені особи структурних підрозділів Київської міської державної адміністрації, заступник прокурора

міста Києва дійшли згоди щодо беззаперечної незаконності як забудови так і функціонування відповідної будівлі малої архітектурної форми каплички на об'єкті культурної спадщини, що охороняється як законодавством України так і міжнародними договорами, адже входить у межі охоронних (буферних зон) об'єкта всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Київ: Собор Святої Софії та прилеглі монастирські будівлі, Києво-Печерська Лавра».

Усі громадян України, які у сукупності складають український народ, який, у розумінні ст. 5 Конституції України, є носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні та здійснює її безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування та який, у відповідності до ст. 326 ЦК України, є власниками майна, що знаходиться в державній власності.

Постановою Кабінету Міністрів України від 3 вересня 2009 року №928 до Державного реєстру нерухомих пам'яток України було занесено низьку об'єктів культурної спадщини національного значення, зокрема, за охоронним номером 260010-Н як пам'ятку археології, що розташована між вулицями Володимирською, В. Житомирською та схилами Старокиївської гори, було занесено місто Володимира дитинець стародавнього Києва з фундаментом Десятинної церкви (Церкви Успія Пресвятої Богородиці) від V-IX століття, IX-XIII століття за координатами 50°27'28" пн. ш. 30°31'03" сх. д., що знаходиться біля Національного музею історії України.

Так, рішенням Шевченківського районного суду м. Києва від 15.02.2012 у справі № 2-10218/11 було задоволено позов релігійної організації та визнано за нею право власності на малу архітектурну форму каплицю церкву Десятинного Храму Пресвятої Богородиці, яка складається з трьох зблокованих кіосків загальною площею 60 кв м., як на об'єкт рухомого майна, тобто безпосереднє прикріплення «узаконення» цієї малої архітектурної форми, відповідно до положень Земельного кодексу України (далі ЗК України), до охоронної території об'єкта культурного спадщини національного значення не відбувається.

Відповідно до згаданого рішення, мала архітектурна форма капличка, яка складається з трьох зблокованих кіосків 20 кв. метрів кожний, загальною площею 60 кв м., не відноситься до будівель, згідно з державним класифікатором будівель та споруд ДК 018-2000, який був затверджений наказом Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації від 17.08.2000 року №507, та не підлягає державній реєстрації речових прав на нерухоме майно (новозбудований об'єкт нерухомого майна), бо за рішенням суду мала архітектурна форма каплиця є рухомим майном.

Статтею 181 Цивільного кодексу України (далі ЦК України) визначено, що до нерухомих речей належать земельні ділянки, а також об'єкти, розташовані на земельній ділянці, переміщення яких є неможливим без їх знецінення та зміни їх призначення, а рухомими речами є речі, які можна вільно переміщувати у просторі. Тобто, саме фізична прив'язка об'єктів, розташованих на земельній ділянці, переміщення яких є неможливим без їхнього знецінення та зміни їхнього призначення, є основним критерієм віднесення речей до нерухомих.

Право власності та інші речові права на нерухомі речі, обмеження цих прав, їх виникнення, перехід і припинення підлягають державній реєстрації, а

державна реєстрація прав на нерухомість і правочинів щодо нерухомості, у свою чергу, є публічною, здійснюється відповідним органом, який зобов'язаний надавати інформацію про реєстрацію та зареєстровані права в порядку, встановленому законом (ст. 182 ЦК України).

Тобто, власником земельної ділянки за координатами 50°27'28" пн. ш. 30°31'03" сх. д. є Український народ на праві державної власності, від імені якого, органи державної влади, у розумінні ст. 13 Основного Закону України, тобто безпосередньо Кабінет Міністрів України, у розумінні ст. 1 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» 21 вересня 2006 року № 185-V у межах повноважень реалізовує права держави як власника об'єктів державної власності.

Так, об'єктами управління державної власності є: майно, яке передане казенним підприємствам в оперативне управління, тобто земельна ділянка як річ, яка є предметом матеріального світу (ст. 179 ЦК України) та безпосередньо складає особливий об'єкт цивільних прав майно (ст. 190 ЦК України) за координатами 50°27'28" пн. ш. 30°31'03" сх. д., що є майном державної власності, яким управляє Кабінет Міністрів України через Міністерство культури України, зважаючи на те, що ця земельна є об'єктом культурної спадщини національного значення, та яке передане у постійне користування Національному музею історії України, у відповідності до рішення III сесії XXIII скликання Київської міської Ради від 22 жовтня 1998 р. №22/123.

Відповідно до ч. 1 ст. 373 ЦК України земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави, право власності на землю гарантується Конституцією України, право власності на землю (земельну ділянку) набувається і здійснюється відповідно до закону.

Приписами ст. 375 ЦК України визначено, що власник земельної ділянки має право зводити на ній будівлі та споруди, створювати закриті водойми, здійснювати перебудову, а також дозволяти будівництво на своїй ділянці іншим особам. Власник земельної ділянки набуває право власності на зведені ним будівлі, споруди та інше нерухоме майно. Право власника на забудову здійснюється ним за умови додержання архітектурних, будівельних, санітарних, екологічних та інших норм і правил, а також за умови використання земельної ділянки за її цільовим призначенням.

Статтею 376 ЦК України зазначається, що житловий будинок, будівля, споруда, інше нерухоме майно вважаються самочинним будівництвом, якщо вони збудовані або будуються на земельній ділянці, що не була відведена для цієї мети, або без належного дозволу чи належно затвердженого проекту, або з істотними порушеннями будівельних норм і правил. Особа, яка здійснила або здійснює самочинне будівництво нерухомого майна, не набуває права власності на нього. Право власності на самочинно збудоване нерухоме майно може бути за рішенням суду визнане за особою, яка здійснила самочинне будівництво на земельній ділянці, що не була їй відведена для цієї мети, за умови надання земельної ділянки у встановленому порядку особі під уже збудоване нерухоме майно.

Однак, зазначається, що надання земельної ділянки під розміщення каплиці малої архітектурної форми було надано в тимчасове короткострокове користування на умовах оренди рішенням №342 XI сесії XXIV скликання Шевченківської районної у місті Києві ради від 22.04.2004 відповідно до умов

якого, дана земельна ділянка надається у тимчасове короткострокове користування на умовах оренди лише на 3 роки, тобто до 2007 року, однак, згадане рішення суду було прийняте у 2012 році, тобто після 5 років після завершення терміну дії відповідного рішення Шевченківської районної у місті Києві ради, яким надано відповідне право, тобто відповідне будівництво було незаконним та самочинним.

Згідно з ч. 1 ст. 150 ЗК України до особливо цінних земель відносяться: г) землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі історико-культурного призначення.

Відповідно до ст. ст. 53, 54 до земель історико-культурного призначення належать землі, на яких розташовані пам'ятки культурної спадщини, їх комплекси (ансамблі), історико-культурні заповідники, історико-культурні заповідні території, охоронювані археологічні території, музеї просто неба, меморіальні музеї-садиби. Навколо історико-культурних заповідників, історико-культурних заповідних територій, музеїв просто неба, меморіальних музеїв-садиб, пам'яток культурної спадщини, їх комплексів (ансамблів) встановлюються зони охорони пам'яток із заборонаю діяльності, що шкідливо впливає або може вплинути на додержання режиму використання таких земель.

Згідно з ст. 84 ЗК України у державній власності перебувають усі землі України, крім земель комунальної та приватної власності. Право державної власності на землю набувається і реалізується державою через органи виконавчої влади відповідно до повноважень, визначених цим Кодексом.

Окрім того, відповідно до ч. 4 ст. 84 ЗК України до земель державної власності, які не можуть передаватись у приватну власність, належать: г) землі під об'єктами природно-заповідного фонду, історико-культурного та оздоровчого призначення, що мають особливу екологічну, оздоровчу, наукову, естетичну та історико-культурну цінність, якщо інше не передбачено законом.

Статтею 152 ЗК України встановлені способи захисту прав на земельні ділянки, що надані як власникам земельної ділянки так і землекористувачам, які можуть вимагати усунення будь-яких порушень його прав на землю, навіть якщо ці порушення не пов'язані з позбавленням права володіння земельною ділянкою, і відшкодування завданих збитків.

Частиною третьою відповідної статті встановлено, що захист прав громадян та юридичних осіб на земельні ділянки здійснюється шляхом: б) відновлення стану земельної ділянки, який існував до порушення прав, і запобігання вчиненню дій, що порушують права або створюють небезпеку порушення прав; г) визнання недійсними рішень органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування; г) відшкодування заподіяних збитків.

Статтею 14 Конституції України встановлено, що земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Право власності на землю гарантується. Це право набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою виключно відповідно до закону.

Відповідно до ст. 13 Основного Закону України земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної

влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених цією Конституцією. Кожний громадянин має право користуватися природними об'єктами права власності народу відповідно до закону. Власність зобов'язує. Власність не повинна використовуватися на шкоду людині і суспільству.

Так, згідно з п. 1 Положення про Міністерство культури України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 3 вересня 2014 р. № 495 Міністерство культури України (Мінкультури) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. Мінкультури є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у *сферах культури та мистецтв, охорони культурної спадщини, вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей, державної мовної політики, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері кінематографії, відновлення та збереження національної пам'яті*. Мінкультури є спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері міжнаціональних відносин, *релігії* та захисту прав національних меншин.

Пунктом 3 Положення сформовано основні завдання Мінкультури, якими є: 1) забезпечення формування та реалізація державної політики у сферах культури та мистецтв, охорони культурної спадщини; 57) видання розпорядження і приписи щодо охорони пам'яток національного значення, припинення робіт на таких пам'ятках, їх територіях та в зонах охорони, на охоронюваних археологічних територіях, в історичних ареалах населених місць, якщо зазначені роботи виконуються за відсутності затверджених або погоджених з відповідними органами охорони культурної спадщини програм та проектів, передбачених законом, дозволів або з відхиленням від них; 58) визначення необхідності проведення охоронних заходів щодо збереження пам'яток національного значення та їх територій у разі виникнення загрози руйнування або пошкодження внаслідок дії природних факторів або виконання будь-яких робіт; 69) участь у здійсненні державного контролю за використанням земель історико-культурного призначення; 73) затвердження: зразка облікової картки та паспорта об'єкта культурної спадщини; форми акту технічного стану пам'ятки; форму звітності (адміністративні дані) про пам'ятки і об'єкти культурної спадщини та інструкцію про її заповнення; порядку розроблення плану організації території історико-культурного заповідника та історико-культурної заповідної території; порядку визначення та затвердження меж і режимів використання зон охорони пам'яток та внесення змін до них.

Принагідно повідомляю, що протиправна бездіяльність посадових осіб Міністерства культури України фактично покриває та сприяє продовженню незаконного порушення права власності на землі державної власності, розпорядження якими здійснюється виключно Кабінетом Міністрів України, який делегував відповідні повноваження Міністерству культури України як спеціально уповноваженим органом центральної виконавчої влади, адже свідомо знаючи про невиконання релігійною організацією низки приписів органів публічної влади про знесення, відповідальні посадові особи свідомо не вживали жодних заходів та спроб іншими законними способами вирішити це питання та відновити принцип законності, зокрема у судовому порядку.

Відповідно до ч.5 ст.17 Закону України «Про статус народного депутата України», народний депутат як представник державної влади у разі порушення прав, свобод і інтересів людини та громадянина, що охороняються законом, та інших порушень законності має право звертатися з вимогою до відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, керівників підприємств, установ та організацій припинити такі порушення. Посадові особи органів державної влади, органів місцевого самоврядування, керівники підприємств, установ та організацій, а також працівники правоохоронних органів, до яких звернуто вимогу народного депутата про припинення порушення законності, зобов'язані негайно вжити заходів щодо усунення порушення, а за необхідності - притягнути винних до відповідальності з наступним інформуванням про це народного депутата.

За невиконання законних вимог народного депутата України встановлена кримінальна відповідальність, передбачена ч.1 ст.351 Кримінального кодексу України.

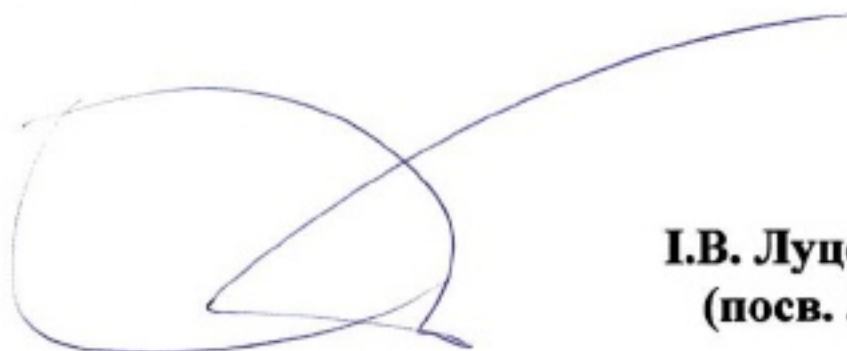
Враховуючи зазначене, керуючись ст. 15 Закону України «Про статус народного депутата України»,

вимагаю:

- 1) Негайно дати доручення управлінню правового забезпечення Міністерства культури України щодо захисту права державної власності на земельну ділянку за координатами 50°27'28" пн. ш. 30°31'03" сх. д., що відноситься до категорії особливо цінних земель історико-культурного призначення, є об'єктом культурної спадщини національного значення як пам'ятка археології за охоронним номером 260010-Н «місто Володимира дитинець стародавнього Києва з фундаментом Десятинної церкви» та входить у межі охоронної (буферної зони) об'єкта всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Київ: Собор Святої Софії та прилеглі монастирські будівлі, Києво-Печерська Лавра» **шляхом подачі позовної заяви** до в релігійної організації «Релігійна громада Української Православної церкви Десятинного храм Різдва пресвятої Богородиці у Шевченківському районі м. Києва».
- 2) Ініціювати проведення службової перевірки на предмет правомірності бездіяльності протягом більше ніж 2 років уповноважених осіб Міністерства культури України, після винесення останнього припису щодо зазначеної у зверненні малої архітектурної форми – капітальної будівлі - каплички.
- 3) У разі виявлення порушення уповноваженими особами Міністерства культури України норм чинного законодавства України у формі злочинної бездіяльності замовчуючи та не звертаючи достатньої уваги на вищезазначену проблему ініціювати питання про притягнення цих осіб до юридичної відповідальності згідно з чинним законодавством

З повагою,

народний депутат України

І.В. Луценко
(посв. №211)